

Василина О., Нестерович А. Прогностические измерения физической экономики и глобальные стратегии Украины

Общественное производство является сложной системой, в которой органично связаны как общественные, так и естественные процессы. Украина имеет значительный и достаточно мощный потенциал для наращивания производства сельскохозяйственной продукции. Наращивание зернопроизводства является основой реализации глобальной миссии Украины. Государственная политика относительно избытка зерна должна приводить к расцвету аграрно-продовольственной сферы, финансово-денежной стабильности, энергетической независимости и мирового лидерства.

Ключевые слова: физическая экономика, глобальные стратегии, аграрный сектор, миссия Украины.

УДК 65.014.1:65.012.32

**СУТНІСТЬ ТА МІСЦЕ КРЕАТИВНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ
В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ**

*М. Пархуць, ст. викладач
Львівський національний аграрний університет*

Постановка проблеми. Тенденції розвитку глобальної економіки свідчать, що найбільшій доданій вартості досягають за рахунок інтелектуальної, а не матеріальної складової. Останніми десятиліттями епоха інноваційного розвитку ставить нові вимоги до управління підприємствами та економічними процесами загалом. Індустріальні економіки відходять у минуле, стандартні підходи управління виробництвом втрачають свої важелі підвищення ефективності діяльності підприємств. Тому майбутнє – за впровадженням новітніх наукових розробок, інноваційними технологіями виробництва та креативними методами управління.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Науковці трактують креативний менеджмент як складовий елемент ширшої категорії «інноваційний менеджмент». Так, дослідники [1] стверджують, що креативний менеджмент є підсистемою інноваційного менеджменту, який у свою чергу виступає конкретною функцією системи управління підприємством. Основною відмінністю поняття «креативний менеджмент» від поняття «інноваційний менеджмент» є те, що в системі креативного менеджменту об'єктом управління стає особистий і колективний творчий розвиток працівників. Ознаки цього розвитку – виникнення креативних ідей на предмет поліпшення розвитку організації загалом [1, с. 291].

Інші авторинаводять дещо видозмінене твердження щодо креативного менеджменту, що «із залученням в механізм інноваційного менеджменту креативних методів та засобів управління утворюється новий його напрям – креативний менеджмент, який з часом може вийти за межі інноваційного менеджменту» [2, с. 110]. Проте сучасні економічні умови настільки динамічні і не завжди перед-

бачувані, що слід прискіпливіше підійти до місця креативних технологій в системі управління підприємством.

Постановка завдання. Нашою основною метою було дослідити існуючі підходи до вивчення креативного менеджменту, розкрити його сутність та особливості розвитку, а також охарактеризувати вплив на діяльність сучасного підприємства.

Виклад основного матеріалу. Умови, що склалися в сучасній економіці, вимагають від управлінців нестандартних ідей у виконанні завдань, що постають перед ними, тобто креативності мислення. У ХХІ ст. впровадження креативного менеджменту стало особливо актуальним. Термін «креативність» похідний від англійського «creativity» (творчість), який у свою чергу походить від латинського слова «creatio» (створення) і загалом означає створення чогось нового. Креативний менеджмент спрямований на розвиток сучасних форм управління організацією. Хоча він є досить новим поняттям, але вже становить собою окрему галузь управлінської науки й професійної діяльності.

Дослідник О. Кузьмін розглядає креативний менеджмент із різних підходів – системного, функціонального, ситуаційного, поведінкового, адміністративного:

- зі системного – як підсистему інноваційного менеджменту, яка передбачає забезпечення спроможності суб'єктів управління висувати й розвивати нові ідеї, що набувають форми наукової або технологічної інформації;

- з функціонального – як конкретну функцію менеджменту, яка спрямована на забезпечення здатності суб'єктів управління висувати і розвивати нові ідеї, що набувають форми наукової або технологічної інформації, а також на безпосереднє акумулювання нових ідей;

- зі ситуаційного – як сукупність сприятливих умов та обставин, які керівники підприємств створюють для творчого розвитку трудового колективу й окремих працівників з метою акумулювання креативних ідей щодо вирішення виробничо-господарських проблем, подолання їх наслідків тощо;

- з поведінкового – як сукупність цілеспрямованих дій і вчинків керівників підприємства, спрямованих на акумулювання креативних ідей щодо вирішення виробничо-господарських проблем, подолання їх наслідків тощо, а також сприяння перманентному творчому розвитку трудового колективу й окремих працівників;

- з адміністративного – як сукупність дозвільно-розпорядницьких, спонукальних та інших управлінських відносин між керівниками й підлеглими на предмет встановлення цілей щодо пошуку креативних ідей, пов'язаних із вирішенням виробничо-господарських проблем, подоланням їх наслідків тощо, а також їх виконання [5, с. 162].

Науковець Д. Зінкевич виділив принципи побудови результативної системи креативного менеджменту на основі системності, казуальності, ієрархічності, результативності, цілеспрямованості, ліберальності [4, с. 185–186].

Особливістю креативного менеджменту є те, що, з одного боку, це – економічна управлінська категорія (менеджмент), а з іншого – психологічна категорія (творчість).

Застосування творчих ідей та креативних рішень у бізнесі й управлінні виступає результатом посилення інтенсивності конкурентної боротьби, яка вимагає великої кількості нових маркетингових ідей, використання сучасних форм і методів рекламної діяльності, активнішого використання сучасних маркетингових інструментів. Позитивно себе зарекомендували у сфері управління технології реінжинірингу й контролінгу, основу яких становить творчий підхід до вирішення традиційних проблем управління з використанням інформаційних технологій та нових результативних методів прогнозування ринкових ситуацій, що використовуються для розробки ефективних стратегій компаній.

Креативні управлінські рішення, котрі становлять основу ефективного менеджменту організації, є творчими рішеннями для удосконалення управлінської діяльності, процес їх розробки характеризується творчою спрямованістю, а отримані результати мають позитивні наслідки для персоналу підприємства, його партнерів (в тому числі споживачів) і суспільства загалом [2, с. 47].

Розвиток управлінських систем, зокрема системи креативного менеджменту, вимагає дотримання керівниками підприємств певних принципів, а саме принципу причинно-наслідкового зв'язку між метою формування креативних рішень, їх розробленням, оцінюванням і регулюванням; можливості участі будь-якого працівника підприємства, незалежно від обійманої посади, в діяльності робочих груп із висунення креативних ідей і розроблення креативних рішень; комбінованого застосування різних методів акумулювання креативних ідей і вироблення креативних рішень; системності у створенні умов для зацікавленості працівників організації у творчому розвитку; мінімізації витрат часу на розроблення й аналізування креативних ідей і рішень; забезпечення позитивного впливу креативних ідей і рішень на показники економічної ефективності, екологічності і безпеки життєдіяльності; забезпечення конфіденційності інформації про сутність креативних ідей і рішень. Сповідання керівниками підприємства цих принципів є запорукою побудови такої системи креативного менеджменту підприємства, яка з позиції функціонально-процесійного підходу буде інтегрованою у систему управління підприємством, зокрема в ієрархію цілей, корпоративну інформаційну систему, виробничі технологічні процеси, а також у бізнес-процеси, що реалізуються за участю постачальників, споживачів та інших ділових партнерів [3, с. 51].

На різних етапах застосовуються такі підходи до розвитку креативності: загальний (розвиток креативності без урахування специфіки професійної діяльності); спеціальний (розвиток креативності з урахуванням специфіки професійної діяльності); системний (розвиток креативності на основі створення сприятливого середовища); компетентний (розвиток креативності як соціально-професійної компетентності), діяльний (розвиток креативності за допомогою залучення до творчої діяльності). Застосування загального підходу доцільне на попередньому й початковому етапах професійної підготовки управлінців; компетентного – на початковому, середньому, вищому, післявузівському і додатковому етапах; спеціального – на середньому, вищому, післявузівському і додатковому етапах; діяльного і системного – на всіх етапах професійної підготовки.

Для успішного розвитку креативності управлінців на різних етапах професійної підготовки необхідно регулярно застосовувати відповідні методи – синектику, мозковий штурм, виконання творчих завдань.

Висока актуальність розробки моделей розвитку креативності управлінців у процесі професійної підготовки, оскільки моделювання дає змогу не тільки систематизувати підходи до розвитку творчих здібностей на різних етапах професійної підготовки, а й розподілити зони відповідальності за вживання заходів між різними організаціями, розробити форми контролю за розвитком креативності управлінців у процесі професійної підготовки, підвищити ефективність взаємодії соціальних інститутів, що беруть участь в цьому процесі.

Впровадження моделі креативної організації, крім розвитку креативності управлінців, актуальне для виконання таких практичних завдань, як створення конкурентної переваги організацій; відновлення і розвиток збиткових підприємств, ресурсомістких галузей економіки за рахунок нових технологій і підходів, підвищення ефективності роботи організацій, персонал яких зайнятий переважно творчою працею. [5, с. 71].

Управління підприємством на засадах креативності в сучасних умовах вже не є модною тенденцією, а об'єктивною необхідністю. Це стало способом досягнення успіху та можливістю розвивати творчі здібності працівників, генерувати нові ідеї, створювати належний соціально-психологічний клімат у колективі, що сприятиме досягненню цілей підприємства.

Висновки. Отож, питання креативного управління набувають особливої актуальності і подальшого розвитку в сучасних умовах трансформації економіки, коли відбувається пошук нових ідей щодо діяльності підприємств, заміна неефективних технологій та методів управління на дієві й результативніші. Креативність стає важливішою, ніж уміння дотримуватися традиційного мислення. Відповідно до цих тенденцій найближчими роками розвиватимуться підприємства. Вжити в конкурентній боротьбі зможуть тільки ті з-поміж них, персонал яких буде адаптований до нових умов і матиме розвинені креативні здібності й уміння. Тому використання креативного менеджменту в управлінні підприємством стає необхідною умовою досягнення ним успіху.

Перспективи подальших наукових досліджень полягатимуть у вивченні креативних напрямів розвитку й управління аграрною сферою виробництва.

Бібліографічний список

1. Князь С. Сутність креативного менеджменту і результативність креативних рішень у сфері інвестиційної діяльності машинобудівних підприємств / С. Князь, Ю. Андріанов, Д. Зінкевич // Формування ринкової економіки в Україні. – 2009. – Вип. 19. – С. 290–299.
2. Підкамінний І.М. Креативний менеджмент в системі менеджменту підприємства / І. М. Підкамінний, О.В. Самокиш // Економіка та менеджмент: перспективи розвитку : матеріали доп. II Міжнар. наук.-практ. конф., м. Суми, 22-24 червня 2012 р. / за заг. ред. : О. В. Прокопенко. – Суми : СумДУ, 2012. – С. 109–110.
3. Кузьмін О.І. Характеристика та місце креативного менеджменту в системі управління машинобудівним підприємством / О. І. Кузьмін, Д. К. Зінкевич // Науковий вісник НЛТУ України. – 2009. – Вип. 19(10). – С. 159–167.

4. Зінкевич Д.К. Сутність креативного менеджменту і його місце в системі управління машинобудівним підприємством / Д.К. Зінкевич // Науковий вісник НЛТУ України. – 2009. – Вип. 19(2). – С. 182–187.
5. Продіус О.І. Креативний менеджмент як запорука сучасного ефективного управління [Електронний ресурс] / О.І. Продіус // Економіка: реалії часу. – 2012. – № 2(3). – С. 67–72. – Режим доступу : <http://economics.opu.ua/files/archive/2012/n4-5.html>.

Пархуць М. Сутність та місце креативного менеджменту в управлінні підприємством

Розкрито зміст і сутність поняття «креативний менеджмент». Описані основні підходи до розгляду креативного менеджменту. Розкрито особливості креативного менеджменту як складової частини менеджменту та як елемента творчого підходу до управління.

Ключові слова: управління, інновації, креативний менеджмент, система креативного менеджменту, креативна ідея.

Parhuts M. Essence and place of creative management in enterprise management

The content and essence of the concept of «creative management». The basic approach to the creative management. The features creative management as part of management and as part of a creative approach to management/

Key words: management, innovation, creative management, creative management system, creative idea.

Пархуць М. Сущность и место креативного менеджмента в управлении предприятием

Раскрыто содержание и сущность понятия «креативный менеджмент». Представлены основные подходы к рассмотрению креативного менеджмента. Раскрыты особенности креативного менеджмента как составной части менеджмента и как элемента творческого подхода к управлению.

Ключевые слова: управление, инновации, креативный менеджмент, система креативного менеджмента, креативная идея.

УДК 339.13: 338. 432: 338. 49

**ВПЛИВ ІНФРАСТРУКТУРНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
НА ФУНКЦІОНУВАННЯ АГРАРНОГО РИНКУ**

*М. Погорецький, ст. викладач
Львівський національний аграрний університет*

Постановка проблеми. В умовах політичної та економічної нестійкості в Україні дуже важливого значення набуває розвиток аграрного сектору. Оскільки вітчизняний аграрний ринок сьогодні перебуває у не найкращому становищі, саме